

at Friskolerne ikke har villet underkaste sig og tage Del i de Prøver, der har været foranstaltede for de offentlige Skoler med Hensyn til Skrivning. Jeg tror, det ligger i, at man i nogen Grad har taget dette Spørgsmaal paa en forkert Maade. Friskolerne har ikke uden Grund en vis Respekt for Myndighedernes Indskriden, især for nye Bestemmelser om Myndighedernes Indskriden overfor deres Virksomhed. Friskolerne hviler paa det Grundlag, at Forældrene selv tager Børnenes Undervisning i deres Haand, saaledes at Lærerne staa til Ansvar for disse Forældre, og derfor har de ikke uden Grund været betænkelige, hver Gang der har været Tale om Indgreb fra det offentliges Side med Hensyn til Kontrol overfor Skolerne. Der har nemlig været øvet meget Misbrug med denne Kontrol — det kan jeg tale med om. I den Tid, jeg var med til at arbejde i Friskolen, blev vi hundset i høj Grad fra Autoriteternes Side. Lovgivningsmagten har derfor med god Grund søgt at stille Friskolerne paa en bedre Fod med Myndighederne — jeg behøver blot at nævne, hvad der skete i Fjor i den saakaldte Møborg-Affære, hvor en Præst paa egen Haand skred ind, men jeg skal ikke komme nærmere ind herpaa. Jeg har som sagt den Opfattelse, at hvis Ministeren havde taget denne Sag paa en anden Maade, var det gaaet ganske af sig selv. Hvis Ministeren havde tilskrevet Friskolernes Bestyrelse — saa vidt jeg husker, er der en Bestyrelse med en Formand — og tilskrevet Skolekommissionerne i de Kommuner, hvor der er Friskoler, at den Dag, der holdtes Eksamen i Friskolerne, skulde Børnene i disse underkastes Eksamen af Skolekommissionen ligesom Børnene i de offentlige Skoler, og at de skriftlige Prøver derefter skulde indsendes til Ministeren, tror jeg, det hele var gaaet ganske af sig selv. Man skal tage lempeligt paa den Slags Ting og ikke stille i Udsigt, at nu er der et nyt Paalæg fra Statens Side om en større Kontrol, for det tror jeg ikke er berettiget ifølge den nuværende Lovgivning. Det glædede mig at høre i Fjor, da vi behandlede Lovforslaget om Skolefrihed, at Socialdemokraternes daværende Ordfører erklærede sig enig i Princippet om Skolefrihed. Nu har vi ikke det samme ærede Medlem til Ordfører i Dag, men Socialdemokraternes gamle Ordfører i Skolesager, der altid har indtaget et noget stejlere Standpunkt overfor den private Skole end det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg).

Jeg glæder mig ved, at det ærede Medlem for Københavns 10de Valgkreds (Vilhelm Rasmussen) udtalte en varm Anerkendelse af den pædagogiske Betydning, Friskolen har haft her i Landet. Det er ogsaa min Opfattelse, at Undervisningen i de offentlige Skoler neppe vilde have staaet paa det Trin, den staaar, dersom vi ikke havde haft en Friskole, der har været som en Spore, der har kastet nye Ideer og nye Synspunkter ud til offentlig Debat i vor Skoleverden. Jeg tror, det ærede Medlem har fuldstændig Ret i, at Friskolen har sin store Fortjeneste af det Standpunkt, hvorpaa Undervisningen staaar i vore Børneskoler og særlig i Almueskolen for Øjeblikket. Men naar det ærede Medlem mener, at det røber en indre Svaghed, at Friskolen ikke straks rækker Haanden ud, saa snart man fremsætter Forslag om ny Indgriben i den Frihed, den har ifølge den bestaaende Lovgivning, saa kan jeg ikke give det ærede Medlem Ret. Det ærede Medlem sagde, at Friskolen manglede Tapperhed. Nej, den danske Friskole har sandelig haft haardt Brug for Tapperhed, og det tror jeg ikke den mangler, heller ikke i det Forhold, her er Tale om. Den danske Friskole har fra første Færd været angrebet stærkt baade fra Myndighedernes og fra den gamle Skoles Side, og ogsaa her i Rigsdagen har der i tidligere Tid været rettet stærke Angreb paa den. Det glæder mig, at disse Angreb nu i høj Grad er indstillede. Naar det ærede Medlem for Københavns 10de Valgkreds i øvrigt kom ind paa Metoderne i Undervisningen, giver jeg ham Ret i, at det er rigtigt, at Undervisningen ledes i alle Maader saa praktisk som muligt, og at Børnene ogsaa faar at se for deres Øjne det, hvorom man taler i Undervisningen, for saa vidt det lader sig gøre. Men det ærede Medlem valgte et Billede, som forekom mig ikke at være saa træffende, som det kunde være. Det ærede Medlem bruger ellers tidt mange træffende Billeder, men i Dag nævnede han Pindsvinet som et Dyr, man skulde vise Børnene, før man overhovedet lod dem læse om det. Det ærede Medlem har glemt, at Pindsvinet er ikke et Dyr, der er tilgængeligt ved enhver Lejlighed. Det er ikke hver Dag, man kan faa et Pindsvin at se, særlig ikke i Vintertiden, da de, som det ærede Medlem ved, gaar i Hi. Men i det hele taget kan jeg ikke andet end i og for sig udtale min Glæde over, at det ærede Medlem i Princippet hylder dette, at Un-